

Twents Gitaarfestival 2008

Het Festival

Inleiding

Daar was het dan, de lang verwachte derde editie van het Twents Gitaarfestival. Dit jaar viel het in ene bijzondere week voor wat betreft de vrije dagen, Koninginnedag eerst, daarna Hemelvaart en voor veel mensen de ATV vrijdag. Opnieuw stonden de organisatoren van de Stichting Twents Gitaarfestival (Bobby Rootveld, Jaap Majoor, Niels Ottink en Paul Driessen) en een grote achterban van familie, vrienden en sympathisanten klaar om het evenement tot een succes te maken.

Ik had me ingeschreven voor de masterclass by Yves Storms en het improvisatiepakket erbij genomen. Bij dat laatste pakket zat zelfs nog een workshop Flamenco, een mooie gelegenheid om eens kennis te maken.

Ook deze keer besloot ik weer een verslag te maken van mijn impressie van de gebeurtenissen van deze keer. ;-) Als het allemaal doorgaat, kan ik over twee jaar een mooi lustrumboek uitbrengen!

De impressies die ik beschrijf zijn subjectief. Ik ben geen echte geschiedschrijver. Niet dat die heren en damesd altijd compleet objectief zijn ("de overwinnaar schrijft de geschiedenis"), maar ze studeren er wel voor. Mijn subjectiviteit is in ieder geval een troost als ik dingen opschrijf waar je het compleet mee oneens bent: mijn mening of impressie is slechts eentje van de velen.

Opzet van het Festival

Qua opzet leek het festival op het eerste gezicht weinig te verschillen van vorig jaar: drie dagen masterclasses en workshops in het Artez Conservatorium, concoursen en concerten in Theater Concordia, en een open podium in Concordia.

Normaal gesproken waren er 's morgens en 's middags masterclasses en workshops, met vrije ruimte voor het lunchconcert. Voor de voorrondes van de professionals en conservatoriumstudenten, en voor de amateurconcoursen moest je een beetje geluk hebben met het schema, maar dat zit er ook een beetje in met tegen de 60 deelnemers.

Toch waren er een aantal verfijningen van het concept:

1. De muziekuitgeverij Chanterelle was uitgenodigd met een stand, zodat je in deze regio slecht verkrijgbare bladmuziek kon inzien en aanschaffen. Ze brachten ook een grote verzameling CDs van allerlei gitaristen mee.
2. De gitaarbouwers van Scharpach hadden een mooie ruimte om hun gitaren te demonstreren. Er was een gitariste bij voor het beoordelen "op afstand" en je kon zelf uitproberen. Ik ben toch wel erg gecharmeerd van de bouw van hun klassieke model!
3. (Heel praktisch!) er kwam een afgesloten ruimte om je gitaar neer te zetten tijdens de concerten. Heel prettig en een hele zorg minder, ook al heb ik de afgelopen twee festivals geen verhalen van gestolen of beschadigde gitaren gehoord.
4. De aansturing via email (stadskaartjes, lesplaats, lesschema en kandidatenlijst van het Scharpach Concours) was goed geregeld. Het lesschemadocument vereiste wat vergrootglaswerk, maar met een screendumpprogramma kwam dat ook in orde.

Kortom, de organisatie verwerkt ieder jaar weer de ervaringen van het lopende festival om alles soepel en comfortabel te laten verlopen. Prima werk!

Dit jaar kwam er voor het eerst een ideeënbusje, waarmee ongetwijfeld nuttige tips of vragen naar boven zullen komen voor de organisatie van de volgende keer.

Dag Een

Zoran Dukic

Promenade

Verbaas je niet over de titel van dit stukje, je zult hem vaker tegenkomen. In de negentiende eeuw schreef de Russische componist Mussorgsky zijn *Schilderijtentoonstelling* ter nagedachtenis aan zijn vriend, de kunstschilder Hartmann. In dat stuk komt een leidthema voor dat een brug vormt tussen diverse delen, een soort wandeling (promenade) tussen de (muzikale) schilderijen van het stuk. De promenades in dit verslag hebben dezelfde functie, een brug vormen tussen de beelden van het festival die zijn geschilderd met de tekens van het alfabet. Vandaar de naam!

Terug naar het verhaal: Net zoals vorig jaar, bracht mijn Lief me weg en zette me af bij het station in Enschede. Vandaar is het een korte wandeling naar het Artez Conservatorium waar de check-in plaats zou vinden. Ik was een tikkie te vroeg, maar gelukkig was het droog weer met een mooie gelegenheid om eens een praatje te maken met een paar concourskandidaten die stonden te trappelen om binnen te komen.

Zo hoor je in welke mate het 'concoursen lopen' in binnen- en buitenland tegenwoordig het middel is om ervaring op te doen, voor het voetlicht te komen en een netwerk op te bouwen. Al *tijdens* de conservatoriumopleiding. Ook in de muziekopleiding wordt presenteren en netwerken bij toekomstige werkgevers (impresariaten) steeds belangrijker.

Hoe dan ook, om tien uur zwaaiden de deuren open en was het tijd voor de check-in en een hartelijk welkom door de organisatoren.

Workshop Jim ten Boske en Paul Driessen

Net zoals vorig jaar openden Jim ten Boske en Paul Driessen voor een grote groep de serie workshops rond improvisatie en lichte muze. *La Bamba*, een liedje van drie akkoorden (C, F, G) dat bijna iedereen kent, vormde een prima basis voor een inleiding in slagjes, syncopen, begeleiden en soleren. De groep was vrij groot, zodat het geesteskind van Ritchie Valens een brede invulling kreeg. Heel gezellig en een leuke introductie voor een groot aantal deelnemers.

Concert Ulrich Steier

Ulrich Steier is hoofdvakdocent gitaar aan het Artez Conservatorium hier in Enschede. Ik herinnerde me hem van vorig jaar van de masterclass als een kundig en motiverend docent. Nu was hij aan de beurt om met zijn concert het festival te openen.

Het eerste dat opviel was zijn rustige en duidelijke aankondiging. Fijn om iets over het stuk en de componist te horen. Ulrich Steier werd terecht aangehaald als goed voorbeeld in de Workshop Podiumpresentatie.

Zijn eerste stuk *Prelude Nr. 1* van Villa Lobos was een weerzien met een oude vriend. Door al de jaren heen blijft dit stuk zijn zang behouden, onafhankelijk van de passerende gitaartrends.

Hij vervolgde zijn recital met *Suite Castellana* van Moreno Torroba. Een vette knipoog naar de Spaanse *Zarzuela*, een opera/operettevorm die op het Iberisch Schiereiland in de theaters nog steeds populair is. De typisch Spaanse wendingen van de melodieën waren karakteristiek voor het stuk en brachten de sfeer van zo'n operette achtig toneelstuk goed over.

Het derde stuk bracht ons in modernere sferen. *Five Impromptus* van Benett. Ondanks het feit dat Ulrich Steier de stukken mooi voordroeg, konden ze mij niet zo boeien. Ik zit niet zo erg goed in dat genre van muziek.

Ulrich Steier ging verder met zijn lievelingscomponist. Helaas had deze nooit voor de gitaar gecomponeerd, dus een arrangement was het enige dat erop zat. De componist was Beethoven en het stuk was het eerste deel uit de *Mondscheinsonate*. Een hele onderneming voor de gitaar, want een deel van het karakteristieke geluid van dit *Adagio Sostenuto* komt voort uit de sustain van de piano. Het werd een heel gitaristische uitvoering in zijn eigen recht. Ik ben eigenlijk best benieuwd hoe het tweede deel van die sonate -het *Allegretto*- op gitaar klinkt! Volgend jaar misschien?

Voor de volgende stukken wisselde Ulrich Steier zijn klassieke Spaanse gitaar voor een altogitaar, een vinding van de Zweedse gitaarbouwer George Bolin. Op deze gitaar kun je luitliteratuur spelen, maar dan zonder koren (dubbele snaren). Elf snaren telt het instrument en alleen de kop is al een opmerkelijk stukje bouwtechniek. Het lijkt me wel een hele toer om op een niet zo best verlicht toneel de juiste bassnaren aan te slaan.

Hij begon met een van de meest bewogen stukken van de luitliteratuur van Silvius Leopold Weiss, althans het beweegt mij al bij het eerste akkoord, de *Tombeau sur la mort de M. Comte d'Logy*. Het werd een prachtige uitvoering.

Daarna speelde Ulrich Steier een eigen compositie *-Pictures-* die me aangenaam in de oren klonk. Het is apart om een moderne compositie op zo'n luitachtig instrument te horen.

Het volgende stuk zou je niet op een luit verwachten. Toch kwam Eric Satie's *Gymnopedie Nr 1* mooi voor het voetlicht. De lage snaren geven de langzame schommelbeweging van het stuk een extra dimensie.

Ulrich Steier sloot zijn concert af met twee stukken uit de luitliteratuur, tweemaal John Dowland. De vrolijke *Lord Strang's March* kwam eerst, waarbij een eenvoudig thema zich in tal van divisions ontwikkelde. Daarna kwam Dowland's koningsstuk, de *Fantasia*.

Ik kwam toen ik begin twintig was voor het eerst met dit stuk in aanraking op de LP *Tabernakel*, een (niet zo heel goed geslaagd) luitexperiment van Jan Akkerman. Ulrich Steier speelde het vele, ja vele malen beter en consistentier.

Kortom, dit recital was een geslaagde en mooie manier om de kop van het festival af te krijgen!

Workshop Podiumpresentatie

De workshop Podiumpresentatie van Bobby Rootveld was nu al de derde keer een vast en nuttig onderdeel van het festival. Ik begon als solist, vorig jaar kwam ik met mijn voormalige duo partner en nu zat ik er wederom als solist.

Ik heb de rit weer eens gelopen, vergat de basishandelingen (voorstellen en aankondigen) voelde iets van 'alone again', haastte me teveel en had de vingers opeens stijf op de toets vastzitten. Het besef dat je weer solist bent. Dat was zo raar! Maar het was goed om even het verschil te voelen. Dan weet je waar je naartoe moet.

De les was: "alles wat je op het podium doet, hoort bij je voorstelling". Het is dus belangrijk om niet alleen je muziek in te studeren, maar ook het traject het podium op, het contact met je publiek, de manier waarop je gaat zitten, bij-stemmen, de muziek aankondigen, spelen, het in ontvangst nemen van applaus en daarna het verlaten van het toneel (-;) Ik had haast 'afgang' opgeschreven, als tegenstelling van opgang op het podium. Zou dat Freudiaans zijn?

Ook al had ik een zeker ellendig gevoel bij het eerste ritje, het bleek een mooie gelegenheid om eens te discussiëren over een van de vervelende verschijnselen van het muzikanten vak: de zenuwen. Zelfs de meest doorgewinterde musicus heeft zenuwen, zo zag ik bij de andere deelnemers. Dat was eigenlijk best geruststellen om ook echt waar te nemen.

De manier waarop je ermee omgaat is daarbij net de kwestie. Al gauw kom je dan in de sfeer van een soort ritueel, zo lijkt het. De een komt op een bepaalde manier op, de ander eet vooraf een paar bananen om de stofwisseling te vertragen waardoor je rustiger blijft, een

derde gebruikt meditatiemomenten, en verhalen van een lichte alcoholische drogering zijn ook bekend. Of medicinale drogering in de vorm van bètablokkers.

Het was leuk om erover te praten. Het tweede ritje ging dan ook een stuk beter. Een tip had Bobby nog, een boek van Denis Azabagic over voorspeelzenuwen. Vermoedelijk gaat het om *On Competitions, Dealing with Performance Stress*, een niet eens zo dik boek (32 pagina's) dat is uitgebracht door Mel Bay Publications. Ik ga dat eens lezen, denk ik.

Workshop Let's Improvise, Jim ten Boske

Ik had me dit jaar bij een extra pakket improvisatie aangemeld, het leek me leuk om het wat meer te doen. Na de podiumpresentatie ging het zodoende naar Jim ten Boske. De organisatie had wat kleur in de indeling gebracht, vandaar dat ik een lid van het Groene Groepje vormde. Binnen bleek dat het rooster iets was verlopen, Mats, een lid van het Gele Groepje zat er nog.

Never mind, gewoon aanschuiven. Jim vroeg direct wat we zouden willen doen. Wel, dat is het juiste begin van een improvisatie, *weten* wat je wilt doen. Het vastleggen van een toonladder, een akkoordenschema en een ritme.

Het werd een improvisatie op een enkel akkoord door drie gitaristen, die tot mijn plezier tien minuten interessant bleef, dat wil zeggen tot Andre, het andere groepslid van Groen binnenkwam.

Die was bij de flamencoworkshop geweest, die ik dus blijkbaar had gemist. Foutje... jammer, maar niet getreurd, we konden direct verder met een leerzame basisinstructie in fingerpicking.

Promenade

Het programma voor de middag was ten einde, dus belde ik mijn Lief voor de taxi. Lekker even thuis wat eten en wat napraten over de belevenissen van de dag.

Concert Zoran Dukic

Mijn leraar Robert had me al een beetje warm gemaakt voor dit optreden, zodat ik er met de nodige nieuwsgierigheid naar toe leefde. Ik had Zoran Dukic nog nooit horen spelen, maar dat is niet verwonderlijk omdat ik niet stad en land rondreis voor gitaarconcerten.

Er waren een paar zaken die me opvielen tijdens zijn concert.

Allereerst de precisie van zijn spel: geen piepjes, geen kraakjes, geen onnodig door-klinkende snaren. Nu ik zelf met afwerkingsaspecten in mijn spel bezig ben, heb ik een idee van wat dat inhoudt aan extra activiteiten naast het spelen van noten. Zoran Dukic deed het allemaal, ter versterking van de muziek en zeker zonder dat deze extra moeite ten koste van de muziek ging.

Dan was daar de geweldige duidelijkheid in zijn zachte passages. Juist daarin toonde hij zich de meester, alles bleef helder en transparant, zonder in de watten weg te zakken.

Het eerste stuk dat Dukic speelde was de *Sonate* van Antonio Jose (1902 - 1936), een uitdagend werk in vier delen. De structuur van de delen was lekker duidelijk, wat heel fijn is voor een 'nog-niet-verder-dan-neo-klassiekeling' zoals ik.

Jose's sterfdatum (1936) en het feit dat toen de Spaanse burgeroorlog woedde doet vermoeden dat hij voortijdig aan zijn einde is gekomen. En inderdaad, hij werd door de rebellen van Franco gevangengenomen en gefusilleerd.

Zoran Dukic speelde dit licht moderne stuk virtuoos met geweldig gespeelde zachte passages. *Pavana Triste* kende een werkelijk dramatische uitbarsting van dynamiek.

We zouden deze sonate trouwens meer horen tijdens dit festival: blijkbaar heeft Jose's compositie de *Sonate* van Ginastera opgevolgd.

Na Jose's meesterstuk was het de beurt aan Manuel Ponce met zijn *Sonata Meridional*. Dukic' interpretatie bracht deze muziek over als heerlijk warmte in mediterrane pasteltinten onder de Mexicaanse zon met een krachtige afwerking van de virtuoze passages.

De daaropvolgende *Romanza* van Miguel Llobet kende ik omdat Naxos een CD heeft uitgebracht met al zijn gitaarwerken. Ook al leefde Llobet muzikaal een beetje in de schaduw van zijn leermeester Francisco Tarrega, hij had toch een heel eigen romantische stijl. Wie kent zijn Catalaanse volksliedarrangementen niet? Dukic deed *Romanza* eer aan: ongelooflijk teder gespeeld.

Na de Sjans volgt de Dans: *Scherzo Vals*. Een bijzonder virtuoos gespeelde wals met razendsnelle loopjes en de glans van een *Valse Brilliante* van Chopin. Hiermee konden we uitgelaten de pauze in!

Na de pauze liet Zoran Dukic een aspect zien, dat we nog niet van hem hadden gehoord: een mooi verhaal over de muziek die hij speelde. Op het programma stond een aantal *Caprichos de Goya* van Castelnuovo-Tedesco, gebaseerd op een aantal schilderijen van de Spaanse schilder Francisco Goya.

Goya was in zijn tijd een geëngageerd man die heel wat maatschappijkritiek in zijn schilderijen verwerkte, iets wat tot dan toe betrekkelijk ongewoon was. Jammer genoeg vonden de onderwerpen van kritiek dat ook, zodat hij nog een tijd gevangen heeft gezeten wegens zijn denkbeelden. Dukic vertelde geanimeerd over Goya's schilderijen die achter de *Caprichos* zaten, met als gevolg dat je heel wat gericht gaat luisteren.

Na het beluisteren van Dukic's sfeervolle vertolking kon ik niets anders dan Castelnuovo-Tedesco's werk vergelijken met een ander meesterwerk dat Goya's schilderijen als onderwerp heeft: de *Goyescas* van Enrique Granados. Dukic vertelde dat Castelnuovo-Tedesco de *Caprichos* als zijn beste werk beschouwde en ik kan hem geen ongelijk geven. Prachtige muziek!

Van Italië ging het naar Paraguay, de muziek van Augustin Barrios. Ja, wat kan ik er van zeggen: ik ben gek op die muziek en Zoran Dukic zorgde ervoor dat het wederom ;-))) 'erger' werd. De *Caazapa* was een stuk dat ik nog niet eerder had gehoord: een swingende dans met Latin accenten.

Astor Piazzola sloot de rij met *Invierno Porteno* en *Muerte del Angel*.

Het is grappig, voor de Twentse Gitaarfestivalen kende ik nauwelijks gitaararrangementen van Piazzola's werk, ik had een paar losse stukjes en de twee CDs van Gidon Kremer's arrangementen voor viool en klein ensemble. Dat is sindsdien flink veranderd, mede door de kundige bewerkingen, want het blijft natuurlijk niet meevallen om de atmosfeer van een compleet tango-orkest inclusief Bandoneon op de gitaar te vangen.

Die kundigheid kwam vooral naar boven bij het arrangement van *Invierno Porteno*. Sergio Assad is ook niet de eerste de beste voor een dergelijke klus. Dukic's spel werd een hommage aan zowel componist als de arrangeur: fel en hartstochtelijk afgewisseld met zacht, lyrisch en o zo duidelijk!

Al met al een prima concert, waarvoor het publiek gaarne een staande ovatie gaf. Zoran Dukic uitte daarop zijn waardering daarvoor met een teder gespeelde *Testament d' Amalia* van Miguel Llobet.

Wie die Amalia nu eigenlijk was? Wel, dat is het onderwerp van een topic elders op deze website.

Serenade

Bij dit festival deed zich een verschijnsel voor, waar ik de laatste tijd meer last van heb: ik was door alle indrukken te onrustig om direct te gaan slapen. Een mooie gelegenheid om alvast wat notities op de computer te maken van de gebeurtenissen van de dag.

Internet is daarbij van onschatbare waarde. Als je even wat achtergrond wilt weten over de muziek of de componist, is er al redelijk snel iets te vinden. Je hebt uiteraard Wikipedia, maar het kan geen kwaad om die bron te double-checken.

Ja, Internet is mooi, maar de zijwegen naar informatie zijn soms wel verleidelijk. Ik noem dat verschijnsel *De Lokkende Link* (misschien een mooie titel voor een Suske en Wiske verhaal?) Ik zocht bijvoorbeeld iets op over Antonio Jose, en voor ik het wist zat ik midden in de Spaanse Burgeroorlog, de levensloop van Franco en de mislukte koloniale avonturen van Spanje in Marokko na de Eerste Wereldoorlog.

Nou ja, dat geeft niet, een beetje historie is nooit weg. Want iedereen die de lessen van de geschiedenis vergeet, zal ze opnieuw moeten leren, toch? Dus kun je ze maar beter meenemen.

Juist op Internet rijst natuurlijk wel altijd de vraag: "wat is de waarheid?" Iedereen poneert daar namelijk zijn eigen waarheid. Gelukkig maar, want dan kun je in ieder geval vergelijken en daaruit een nieuwe eigen waarheid met redelijke waarschijnlijkheid destilleren. En de

Absolute Waarheid? Nou, die ligt ergens in het midden. En probeer die alsjeblieft niet naar links of naar rechts te trekken, want dat geeft alleen maar gedonder. Althans dat leerde ik sowieso uit een kort historisch onderzoek naar de Spaanse Burgeroorlog.

Dag Twee

Harry Sacksioni

Promenade

Na een vroege lift van mijn Lief stond ik zelfs voor tienden al voor de poort bij Artez. Gelukkig was de deur open, de portier bereidwillig en de koffie na inworp van 40 eurocent na enig pruttelen klaar en nog warm ook. De start van de volgende workshop duurde nog wel even, dus had ik mooi tijd om van de kantine een beetje een open podium te maken. Gitaar uit de koffer en spelen maar!

Net zoals vorig jaar verscheen onder het spelen Elizabeth Day ten tonele. Ditmaal werden het geen Ayres en Allemandes, maar Nederlandse luitmuziek van Nicolas Vallet. *Onder een Linde Groen* (de carillonspeler van de Grote Kerk kent dat ook) en *Slaep, Soete Slaep* als serenade aan de jury en de organisatie van het festival!

Daarna was er zelfs nog wat tijd over om even wat accoordjes te tokkelen met een van de deelnemers van Groep Geel. De klok loopt snel als je jezelf amuseert!

Workshop Let's Improvise, Paul Driessen

Een nieuw deel van het pakket *Let's Improvise*. Groepen Groen en Geel deden niet misselijk en borduurden onder leiding van Paul gezellig voort op *La Bamba*.

Concert Duo '78

Tijdens het lunchconcert was het de beurt aan Duo '78: Ivette van Laar, zang en Jaap Majoor, gitaar.

Ze begonnen met Spaans idioom met een flinke knipoog naar de flamencomuziek: vier liederen van de schrijver/dichter Federico Garcia Lorca (1898 -1936). Zijn sterfdatum doet het ergste vermoeden, en inderdaad, Lorca onderging hetzelfde lot als Antonio Jose, hij werd vermoord door de volgelingen van Franco wegens linkse sympathieën.

De liederen brachten een palet van stemmingen met een sterk Spaans geluid. Gezien Lorca's geschiedenis vond ik het jammer dat ik geen Spaans versta.

Daarna ging het terug naar de tijd van de Elizabethaanse melancholie, ofwel hoe treuriger hoe beter. *Flow my Tears* van John Dowland. Het klopt, dit lied is inderdaad behoorlijk deprimerend, maar tegelijkertijd ook ontzettend mooi. Het wordt niet voor niets tot Dowland's beste werk gerekend. Na de tranen kwam het afscheid, met de hoop op terugkeer: *Come Again*, ook van John Dowland. Dit lied was een stuk vrolijker.

Van Schubert wordt beweerd dat hij heel wat van zijn liederen met gitaarbegeleiding bedacht heeft alvorens ze als pianobegeleiding te noteren. Als je het *Nachtstueck* zo hoorde, was dat zo. De Schubertiaanse wendingen waren er zeker, plus een forse dosis melancholie uit de Romantiek, want het lied bezingt een sterfscene, waarbij het slachtoffer na nog eenmaal naar de sterren te hebben gekeken de laatste adem uitblaast.

Na de negentiende -eeuwse poëzie was het tijd voor eenentwintig-eeuwse gedichten op muziek. Jaap Majoor had vier gedichten uit de bundel *Zee van Willekeur* bewerkt voor zang en gitaar. Het was opvallend hoe goed hij thuis was in zijn compositie, het lied ondersteunde en zijn eigen solopassages gestalte gaf. Nu was er ook alle ruimte in de compositie om goed uit te pakken. De gedichten zelf kon ik niet helemaal volgen, maar de verklanking ervan was zeer effectief.

Na een *Zee van Willekeur* werd het tijd voor niet geheel willekeurige muziektheorie. Ivette van Laar zong en declameerde een *Sonate voor Stem* van Theo Loevendie, waarin ze a *capella* beeldend en kernachtig de structuur en theorie achter de sonatevorm duidelijk maakte.

Benjamin Britten -bij gitaristen bekend van de *Nocturnal* op een thema van Dowland- bewerkte in de vorige eeuw een groot aantal Engelse volksliedjes en schreef daar vrij vooruitstrevende gitaarbegeleidingen bij. Ik maakte kennis met een van zijn arrangementen -

Down by the Sally Gardens- toen ik net drie jaar les had gehad, maar de structuur en het complexe ritme van dat stuk waren nog iets te veel voor mijn bescheiden vaardigheden.

Ivette en Jaap brachten vier volkslied arrangementen van Britten en deden dat met verve.

Hun laatste stuk *-Bachianas Brasileiras Nr. 5* van Villa Lobos- heeft in Brazilië bijna de status van volkslied, iedereen kan het meezingen. Oorspronkelijk geschreven voor een ritsje cello's en zangstem, past het prima op een zang - gitaar combinatie. In dit stuk kwamen diverse zangtechnieken aan bod, waarbij alleen het middelste deel een tekst had. De lange lijnen a la Bach -het stuk heet niet voor niets *Bachianas*- kwamen er prima uit.

Al met al een fijn concert om naar te luisteren. En... alle stukken van het recital zijn op CD opgenomen, samen met nog een paar bonus tracks. De CD heet *Zee van Willekeur*.

Voorronden Scharpach Concours Categorie 1

Vorig jaar miste ik de voorrondes van de professionals en conservatoriumstudenten vanwege de indeling van het programma. Dit jaar was er ruimte, dus kon ik mooi gaan luisteren.

Een van de indrukken die ik kreeg kan ik alvast verklappen: Naar mijn idee moet de Workshop Podiumpresentatie van Bobby Rootveld net zoals de masterclasses verplicht worden gesteld voor deelnemers van Categorie 1.

Van de 22 kandidaten gingen er namelijk minimaal 16 zonder aankondiging zitten. Het mag zo zijn dat de jury vast wel weet wat de stukken zullen zijn, maar het nietsvermoedende publiek werd steeds weer getraceerd op een spelletje *Raden Maar...*

Het spijt me, dat ik daarom van sommige stukken de namen niet weet. Ik zal me dan tot een gok dan wel impressie beperken.

Dus bij dezen een tip van een belangstellende luisteraar: vertel *wie* je bent en *wat* je speelt. Het is niet alleen goed voor mijn muzikale opvoeding dat ik weet wat er gespeeld wordt, maar de naam van een gitarist die goed heeft gespeeld onthoud ik ook wanneer ik in de winkel door de CD bak ga, of door concertprogramma's blader.

Goed, back to business. Toen ik ging zitten in de Orgelzaal was er nogal wat verkoelende luchtcirculatie en dat terwijl het niet zo heel warm was, populair gezegd: het tochtte als een sluis. Ik hoop maar dat de gitaristen er geen last van hebben gehad.

Iedere kandidaat kreeg ruwweg acht minuten om zijn of haar vaardigheden te tonen. De tijdwaarneming was -met de stopwatch erbij- streng maar rechtvaardig. Niemand ging over de tijd heen.

Ik heb een kandidatenlijst, dus kan ik over iedereen die gespeeld heeft kort wat schrijven. Nee, geen juryrapport, want zoveel weet ik er helemaal niet van, maar gewoon wat luisteraarsimpressies.

;-) Ik hoop wel dat ik de kandidaten op de juiste manier hen aangekruist, anders loop ik hier compleet uit de maat! Het probleem was dat midden onder het programma de volgorde gewijzigd raakte: Ik moest soms gewoon afgaan op het uiterlijk van de kandidaten om nog enigszins in te schatten wie ze waren, dus als ik me heb vergist, bij deze mijn excuus!

Catherine Struys opende het concours met het langzame deel uit de *Sonata Meridional* van Ponce. Ze speelde het met een mooie krachtige toon en afgewerkte dynamiek.

Irina Kulikova was nummer twee. Ik gokte haar stuk als iets van Mertz of Coste. Een paar dagen later bleek het *Andante en Rondo* van Aguado te zijn. Ze speelde dit virtuoze stuk duidelijk, ingetogen en heel geconcentreerd!

Endo Yosuke kwam na Kulikova het toneel op. Hij speelde zo te horen een Fuga van Bach. Hij begon het stuk goed en bracht de stemmendans mooi naar voren. Maar toen sloeg het noodlot toe en toonde Bach zich een Killer voor het geheugen, hij was de draad helemaal kwijt. Ik kon met hem meevoelen. ;-) Mijn Lief kan dat ook, en daarom gaat ze liever niet mee als ik eens een keer optreed.

Hij herstelde zich na enige tijd wel, maar het spel bleek later uitgespeeld.

Jorge Castaneda was de volgende in de rij. Ik kende het eerste stuk dat hij speelde: *Tarantella* van Mertz. Wow, wat een tempo! Jammer dat de duidelijkheid er een beetje onder leed. Na Mertz speelde hij muziek uit de Renaissance. Omdat veel stukken anoniem zijn, miste ik de aankondiging hier dus niet. Hij pakte het heel wat rustiger aan, ook al zat er wat onrust in de loopjes.

Fabian Freesen bracht de *Prelude in E* van Bach. Ik had hem in de kantine horen oefenen, waarbij hij het zelfs nog sneller deed dan Ana Vidovic. Op het toneel nam hij gas terug en liet de muziek spreken. Ik vond het een mooie uitvoering. Zijn tweede stuk -vermoedelijk iets van Brouwer- was heel virtuoos, knap gedaan!

Anna Bragina speelde een modern stuk met prachtig lange harmonischen. Het leek op een Japans stuk. Ze speelde het beste in de rustige passages, de luide passages -er zat een langgerekt crescendo in het stuk- waren heel wat minder duidelijk.

Na de pauze kwam Jan Sanen op, die hetzelfde stuk speelde als Anna Bragina. Vergelijken ligt dan ook direct voor de hand. Hij volgde de tekst waarschijnlijk exact en fraseerde wat minder. De uitdaging van het stuk bleek de spanningsopbouw, terwijl je toch de puls moet vasthouden. Jammer genoeg verdween die in het crescendo een beetje. Toch petje af om met zo'n lastig stuk een gooi naar de prijzen te doen!

Lore Raus kwam met een *Sonate* van Scarlatti, welke van de 550 moet je van me te goed houden. Zij speelde het met een krachtige inzet, waarbij de trillers op twee snaren de helderheid benadrukten.

De volgende was Daniel Schatz. Hij speelde een Japans stuk, later hoorde ik dat het *Equinox* van Takemitsu was. Inderdaad, de kalme sfeer van een rustige zomeravond. Hij bracht de tere sfeer goed over.

Toen Bo Ye Hwang haar stuk begon te spelen, was ik even de weg kwijt. Het was modern, maar zonder achtergrondinformatie kun je jezelf nergens op richten. De compositie was nogal gefragmenteerd en chaotisch. Het leek op een suite van meer delen, maar ik hoorde het verband niet. Te High Tech voor mij!

Magdalena Kaltcheva bracht een stuk dat me heel bekend voorkwam. Het moest haast wel Albeniz zijn. Ze bracht het stuk met verve, waarbij ze haar gitaar met de trotse blik van een rasechte *Dona Espana* opnam. Mooi om te zien!

Stephane Dupont kondigde aan dat hij twee delen uit een *Sonatina* van Morel zou spelen. Het langzame deel bleek een mooi introvert stuk te zijn met daarin toch de nodige virtuoze passages. Hij speelde het coherent. Het snelle deel daarentegen werd een beetje warrelig. ;-) Of mijn oren houden de snelheid niet meer bij!

Klyushin Pavel bracht een stuk dat op me over kwam als de *Fandango* uit de *Tres Piezas* van Rodrigo (ik moet toch eens beter mijn literatuur bijhouden). Hij speelde het stevig en transparant in structuur, wat mij als muziek in de oren klinkt.

Een tweede pauze zorgde voor een beetje rust, want het is zeker voor de jury toch een aardige ruk, meer dan twintig kandidaten.

Na de pauze trad Guan Cang aan met een stuk dat haast iets van Bach moest zijn. De vele versieringen maakten de herkenning wat moeilijk. Daarna speelde hij iets uit de klassieke periode, maar ook hier moest ik maar gokken. Op de een of andere manier leidt die gok je aandacht van de muziek af, en dat is vervelend. Kun je nagaan hoe je wordt vooringesteld door de naam van het stuk en de componist!

Jean Francois Macq kondigde aan dat hij *Saudade Nr 3* van Roland Dyens zou gaan spelen. Nou was ik benieuwd of ik dat stuk kende. Na een intro werd het duidelijk, ik had Robert het stuk weleens horen spelen: lekker swingen met een hoop virtuositeit. Ik was echt onder de indruk! Alles leek voorspoedig naar het einde van het stuk te gaan, maar helaas, toen tartte hij het noodlot, stemde onder het spelen bij en viel daarmee compleet uit de maat. Jammer, jammer, jammer!

Jona Kesteleyrn vertelde dat hij het eerste deel uit de *Sonate* van Antonio Jose zou gaan spelen. Ik had dankzij Zoran Dukic al met het stuk kennigemaakt. Deze muziek is van een andere orde dan de *Sonate* van Dyens, je zit hier niet echt mee te swingen, maar Kesteleyrn speelde het in mijn opinie erg goed.

Sabrina Vlaskalic betrad -nee dat is niet het juiste woord- in haar stemmige jurk *schreed* zij het toneel op, installeerde zich elegant en begon een rustig stuk te spelen. Ze toonde daarbij een gepassioneerde expressie, zowel in muzikale als in eh... fysieke zin, zij vormde samen met haar gitaar de arabesken die je bij geliefden ziet. Frasen en posen waren in ieder geval in perfecte harmonie! Na het rustige stuk zette ze een zeer virtuoze finale in. Nadat ze die tot een -volgens haar niet helemaal goed- einde had gebracht wierp ze een woedende blik op haar arme Vriend Gitaar en beende geagiteerd het podium af. Da's nou passie! *La Diva!*

Floria Nica kwam heel wat rustiger over dan haar voorgangster, maar ook hier merkte ik weer mijn gebrek aan opvoeding. Ja, je kunt toch niet het hele repertoire uit je hoofd kennen. Ze speelde twee stukken, eerst een qua dynamiek interessant deel en daarna een stuk dat mij compleet niet zei. Ik heb met die hedendaagse muziek soms de frustratie dat je woorden hoort, maar de taal niet verstaat.

Daarna was het de beurt aan Carrero Suarez. Ik had hem in de kantine werkelijk *powerplay* horen oefenen, weliswaar gedempt met een handdoek tussen de snaren, maar behoorlijk stevig. Hij bracht een stuk in het Latin-idiom en deed dat met een stevige maar relaxte virtuositeit.

Officieel waren de kandidaten nu op, maar er kwamen er nog twee achteraan. Ik was even helemaal lost, dus het spijt me, van die laatste twee heb ik geen impressie. Uiteraard bekwam mij de angst dat mijn kandidatenlijstje uit de pas zou lopen met de werkelijkheid, maar ja, dat is dan maar zo.

Het was in ieder geval een heel leuke ervaring om de voorrondes mee te maken. Ik heb diep respect voor de jury die uit deze hele rij kandidaten de beste moet kiezen.

Ik vond het ook erg leuk om te zien hoe de gitaristen op het toneel zaten en de muziek zeg maar fysiek benaderden. Vooral de gezichtsuitdrukkingen vertelden een persoonlijk verhaal, dat niet alleen de intentie en sfeer van de noten benadrukte of verzwakte, maar ook iets vertelde over het gevoel erachter. Het is daarbij prachtig om te zien hoe een speler in diepe concentratie soms compleet opgaat in wat hij of zij aan het doen is. Dan word je gewoon benieuwd naar het verhaal dat zich op dat moment in hun hoofd afspeelt.

Een cabaretier heeft zo'n "verhaal in het hoofd" weleens humoristisch en vrij banaal ten gehore gebracht tijdens het spelen van de Mondscheinsonate, in termen van "straks lekker hangen voor de TV" of "ik denk dat ik mijn pakje brood vergeten ben". Maar ik denk dat de kandidaten zich op dit moment meer op hun muziek concentreerden!

Ik neem nu even een voorschotje op het volgende verhaal over het avondconcert: de finalisten bleken uiteindelijk te zijn Magdalena Kaltcheva, Irina Kulikova, Sabrina Vlaskalicj, Floria Nica en Daniel Schatz.

Vorig jaar waren het vier heren en een dame, nu is het precies omgekeerd. Tot mijn verrassing was Jean Francois Macq (van de Dyens *Saudade*) er niet bij. Maar ik ben dan ook geen jury! Ik was heel benieuwd hoe de finalisten zondag zouden gaan spelen!

Promenade

Het beluisteren van de voorrondes was een intensieve belevenis, dus ik was behoorlijk gaar toen ik de Orgelzaal uit liep. Een telefoontje naar mijn Lief was voldoende om uitzicht te krijgen op een lekker hapje eten.

Een Avond Harry Sacksioni

De naam Sacksioni roept bij mij altijd een dosis jeugdsentiment op. Ik was zeventien en had net voor een tientje een oud gitaartje gekocht van de vriend van mijn zuster om de eerste stappen op de gitaar te zetten, als autodidact, want gitaarles hoorde op dat moment niet tot mijn opvoedingspakket.

Ik was min of meer verliefd geworden op de gitaar toen ik op de Sweelinck Scholengemeenschap (voorheen Scholengemeenschap Moreelsestraat) in Amsterdam Zuid zat (niet het gelijknamige conservatorium, zo ver ben ik nooit gekomen). Het gebouw waar ik mijn middelbare schooldagen sleet stond aan de Gabriel Metsustraat, vlak naast de Amerikaanse Ambassade.

Bij verliefdheid, zeker degenen die niet zo goed gaan zoals je droomt, hoort een zekere mate van smachten. Met de gitaar ging het idem dito. Smachten en verliefd naar binnen kijken deed ik bij de gitaarzaak van Sacksioni in de Ruysdaelstraat, een tramhalte verderop en ruim binnen loopafstand voor een tussenuur.

Even voor de duidelijkheid, de eigenaar van de zaak heet weliswaar ook Harry (de Jonge), maar hij is volgens de FAQ op zijn website geen familie van Harry Sacksioni.

Ik liep dan langs de etalage en soms weer terug en bewonderde de gitaren in de etalage en smachtte. Ach, als ik eens zo'n mooi instrument had! Dan kon het feest pas echt beginnen!

Helaas zou het zelfs met krantenwijk drie jaar duren voordat ik zo'n bedrag bij elkaar had gespaard. Een bijna onafzienbare periode voor een adolescent met budgetproblemen.

En, zoals het bij verliefdheden eveneens gaat, de zaak eens binnenlopen en zo'n gitaar gewoon sec uitproberen was er niet bij. Ook daar streed het verlangen met de schaamte voor je kwetsbaarheid. ;-) Of ik was misschien bang om droom door realiteit vervangen te zien? Een realiteit dat ik op dat moment eigenlijk geen noot kon spelen?

Wel, later is dat goed gekomen. Ik kocht mijn eerste echte gitaar bij Hampe aan het Spui voor 120 piek en nam het jaar erop gitaarles bij de Muziekschool van Enschede (ja, er zat een verhuizing van Amsterdam naar Enschede tussen). Daarmee begon ik de gitaarles en een hobby van meer dan drie en dertig jaar met naar ik hoop opties tot ver na mijn pensionering.

Een ander object van jeugdsentiment was de eerste LP van Harry Sacksioni, toen nog een compleet onbekende gitarist, met nummers zoals *Scarborough Fair*, *Meta Sequoia*, *Blos*, *Tranen*, *Huiswaarts*, *Goofy*, *Lappenballerina*, *Breekbaar* en *Elixer*. Alles nog duidelijk onder invloed van de Troupe van Herman van Veen en diens arrangeur Eric van der Wurff.

Die plaat uit 1977 kwam ik als eerstejaars student tegen bij de platen uitleen van de Belletrie Bibliotheek van de Technische Hogeschool Enschede (tegenwoordig Universiteit Twente) en was als beginnend gitarist zwaar onder de indruk. Wat een mooie nummers! Ik kreeg vervolgens die LP van een vriendin in ruil voor een andere (*Live in Japan* van Deep Purple, als ik me goed herinner), en ik heb hem nog steeds.

Toen ik wat verder was met les, heb ik het boek bij Saksioni's eerste LP gekocht en ben naast Anoniem, Calatuyud, Carcassi, en Sor ook Saksioni gaan spelen. *Scarborough Fair* eerst, daarna *Goofy*, *Breekbaar*, *Blos*, *Meta Sequoia* en *Huiswaarts*. *Huiswaarts* was nieuw voor me, want daar zat fingerpicking in en dat was best lastig van blad lezen. Ik kwam ook voor mijn gevoel de vreemdste maatsoorten tegen in dat boek, want Harry Saksioni schrijft de nummers om te spelen en niet om ze in een klassieke partij te stoppen. Het lezen van syncopen (zoals in *Goofy*) valt voor een beginner waarachtig niet mee als je al met een rare maatsoort als 12/8 bezig bent.

Er zijn van Harry Saksioni nog wat meer boeken verschenen, maar daarna is alleen *Bidvogel* uit *Om de Hoek* is me bijgebleven. Voor zijn latere werk had je bijna een band nodig, en die had ik niet thuis.

Dat was me wat... Vroege gitaarliefde en de eerste plaat, waarbij je ook een beetje jeugdsentiment van Amsterdam kunt ontwaren, zeker omdat die vriendin waarvan ik de plaat kreeg en nog een paar anderen daar omheen de laatste link waren tussen Amsterdam en Twente, die inmiddels lang is verbroken.

Gelukkig gaat het leven door en komen er nieuwe verbindingen in de plaats van de breuken met het oude. Hoe het ook zij, de genoemde stukjes van Harry Saksioni kregen een plaats bij de afdeling lichte muze (maar o zo lekker spelen) van mijn repertoire.

Begin negentiger jaren heb ik Harry Saksioni nog een keer in Hengelo zien spelen tijdens het Tweede Segovia Gitaarfestival aldaar, maar toen had hij de stijl van zijn eerste periode al ver achter zich gelaten. Veel weet ik daar niet meer van, want mijn eigen niet geheel gelukte podiumpresentatie tijdens datzelfde festival baarde mij op dat moment meer zorgen dan ik kon weg-amuseren.

Het rare van nostalgie is, dat het een momentopname is die in je gedachten nooit meer lijkt te worden aangepast. Je koester iets dat er vroeger was, maar nu heel anders is, of zelfs helemaal is verdwenen. Opmerkelijk genoeg vergeet je dat zowel voor het object van je nostalgie als voor jezelf de tijd is doorgedaan.

Het Twents Gitaarfestival bood een mooie gelegenheid om bovenstaande stelling te testen: Harry Saksioni was er zowel speler als docent. Zaterdag was het tijd voor mijn workshop bij hem, maar eerst was het tijd voor zijn concert.

De organisatie vreesde dat Concordia te klein was, dus organiseerden ze het concert samen met Podium Twente het optreden in de Grote Kerk aan de Oude Markt in Enschede, daar vlak tegenover. Ik wist dat daar regelmatig muziek werd uitgevoerd, ik heb er zelf ooit eens gezeten als een van de honderden amateurs die onder leiding van Jaap van Zweden een stukje instudeerden in de kersttijd.

Het was goed gezien, de capaciteit van Concordia bleek inderdaad te gering, want de kerk met 400 zitplaatsen zat al ruim voor het optreden compleet vol. Ik wist gelukkig op aangeven van Paul Driessen een plekje te bemachtigen naast het mengpaneel.

“Daar krijg je het beste geluid”, zei hij, en dat was zo. Op die plek zit namelijk de soundcrew continu het geluid bij te regelen. Verderop in de kerk had je mogelijk last van allerlei natuurkundige verschijnselen rond knopen, buiken, staande golven en resonanties die de crew niet direct kon horen, dus kon de geluidservaring weleens heel verschillend zijn.

Een kerk is een moeilijke locatie voor snel gespeelde muziek, omdat het geluid van reflecties en echo's soms pas terug is als je al tien noten verderop bent. Het is dus een hele toer om in zo'n ruimte zelf en voor het publiek een heldere weergave te krijgen van wat je speelt.

Bij het optreden van Harry Sacksioni was dat niet anders. Voor de pauze was het geluid overdonderend en bleek het een hele uitdaging om alles bij te regelen. De bassen hadden de boventoon en de details van de licks en de loopjes verdwenen in de brij van reflecties. Zeker in het begin kreeg ik haast een weggespeeld gevoel. Soms ergerde me dat, want ik hoor graag een beetje transparantie in de structuur van de muziek.

Voor de pauze deed Sacksioni de snelle nummers. Virtuoso en gedreven, onnavolgbaar en niet te volgen, ;-) soms zou je hem eerder Tommy dan Harry Sacksioni noemen (vrij naar de fingerpicking virtuoso Tommy Emmanuel).

Hier brak de nostalgie bij mij kapot. Opeens besepte ik dat de tijd niet stil had gestaan. Harry Sacksioni had de tijd van *Breekbaar* ver achter zich gelaten en zijn eigen weg gekozen. Dat had ikzelf trouwens ook gedaan, die toenmalige ervaring van ragtime, blues en Sacksioni's stukken was al lang vervangen door Renaissance, Barok, Klassiek en Romantiek met op zijn hoogst op klassieke leest geschoeide arrangementen van popsongs (de drie boekjes van Cees Hartog zijn hier een heel leuk voorbeeld van!)

Een lange weg, trouwens! Binnenkort viert hij zijn 40-jarig jubileum 'op de planken'. Een flinke periode, als ik niet met vervroegd pensioen zou gaan, red ik dat in mijn baan net voor mijn 65e. Hij is absoluut thuis op het toneel, dat blijkt.

Dat werd ook duidelijk uit zijn entertainment. Hij lichtte het publiek uitgebreid in over de ins- en outs van de stukken, met anekdotes, grapjes en een soms wat ernstiger noot (bijvoorbeeld hoe je mentaliteit verandert als je kinderen krijgt), waardoor het allemaal lekker lichtvoetig werd. Zodoende kreeg het concert een hoog conferencegehalte. Da's best even wennen als je klassieke gitaarconcerten gewend bent zonder of met een zeer summiere aankondiging van de stukken en non-stop playing.

Harry gaf zelf een humoristische visie op het gitaarconcertpubliek: “die gitaristen letten op alles wat je doet, maar ze luisteren niet...” Wel, op zijn concert kon je rustig luisteren, want hij deed het bij tijd en wijle zo bloedje nel, dat het niet te volgen was.

Na de pauze kwam er -voor mij gelukkig- meer rust in zijn programma. Weer een beetje richting mijn nostalgie. Grappig genoeg verwoordde hij in een van zijn verhalen hetzelfde gevoel van heimwee naar vroeger tijden: het voetbalveldje in het Amsterdam uit zijn jeugd, dat nu was volgebouwd: een stukje verleden dat niet meer terugkomt.

Ik kan dat onderschrijven, ik heb mijn middelbareschooltijd in Amsterdam doorgebracht en de nodige uurtjes gevoetbald op het veldje op het Museumplein. Dat veldje is ook weg, en

Amsterdam is zijn eigen weg gegaan: Deelraden, parkeergarages (op het Mercatorplein, bijvoorbeeld), 6 euro per uur voor een parkeerplekkie, oude buurten gesloopt en nieuwe neergezet, heel veel bomen in Tuinstad Slotervaart gekapt zodat er van tuin geen sprake meer is, gras tussen de tegels en graffiti aan de Apollolaan tegenover het Hilton Hotel, kunst in plaats van scheepswerven benoorden het IJ, enzovoorts enzovoorts). Die nostalgie is dus ook verleden tijd.

Zijn laatste nummer -een toegift- was compleet terug naar de basis: unplugged. Iemand verzuchtte dat zij dat het allermooiste vond. Zo fragiel in die grote ruimte.

Ja, ik denk dat ik *Breekbaar* maar weer eens opzoek...

Dag Drie

Alberto Mesirca

Promenade

De zaterdag was voor mij qua workshops en masterclasses de drukste dag: drie workshops Let's improvise en mijn masterclass bij Yves Storms. Dat had tot gevolg dat ik categorie 3 van het Scharpach Concours miste en categorie 2 slechts gedeeltelijk kon meemaken.

Ik was weer lekker vroeg aanwezig, dus kon ik weer even terecht op mijn "prive" open podium: de bijna verlaten kantine van Artez. Er kwam na twee vrije dagen blijkbaar weer leven op het conservatorium, want er slopen diverse mensen richting de oefenkamers die

duidelijk geen gitaar speelden. Er was zelfs nog een muziekkorps te gast, ongetwijfeld voor een concours.

Gisteren waren het klassieke stukken, vandaag probeerde ik lichte muziek. Ik had de handen dus wel warm voor de eerste workshop.

Workshop Let's Improvise, Jim ten Boske

Ditmaal zat ik er alleen met Andre van Groep Groen. Ook nu begon Jim met de vraag wat we zouden gaan doen. Wel, dat wisten we wel, want Andre en ik hadden net een beetje zitten experimenteren met *Samba Cordao* van Joep Wanders. Aangezien hij van plan was om zich in Latin-ritmes te verdiepen, kwam dat goed uit.

Vier maten uit *Samba Cordao* waren al genoeg om een hoop lol te hebben: ik klopte de begeleiding erin en Jim en mijn maatje wisselden elkaar af met de solo. En dat stramien wisselden we een paar keer. Er kwamen best leuke dingen uit.

De les van deze keer: improviseren is domweg ondernemen!

Workshop Let's Improvise, Paul Driessen

Na een snelle wandeling naar een andere kant van Artez kwamen we bij Paul terecht. Deze keer draaide het rond een akkoordenschema van *Manha de Carnaval* van Luis Bonfa.

Paul was zeer goed ingevoerd in de muziektheorie rond akkoordprogressies en toonladders. Helaas was ik zelf niet zo ver, ;-). Ik weet niet beter dat Frygisch iets met Frygie, een landstreek in het oude Griekenland te maken had.

Ik ben ooit eens begonnen in een boek over muziektheorie van Theo Willemze, hier op het conservatorium (voordat het Artez werd) welbekend. Ik raakte al gauw de kluts kwijt, want het is complexe materie, en heb het boek aan de kant gelegd.

Wie weet is er wel een *Music Theory for Dummies*. Dat zou een goed begin zijn, want een beetje kennis van muziektheorie is heel handig in de geïmproviseerde muziek. Op zich lijkt dat raar, maar geïmproviseerde muziek moet het hebben van zowel spontaniteit als een grondige materiaalkennis.

Concert Duo NIZH: De Toverfluit

Bij ieder Twents Gitaarfestival wordt er ruimte gereserveerd voor een concert waarbij de gitaar wordt gebruikt in een ander kader dan de klassieke voorspeelpraktijk. De eerste keer was dat het cabaret van Andre Manuel, de tweede maal bezorgde Klaus Rentzel ons met Gitaratrix een onvergetelijke avond en ditmaal zou het Duo NIZH (Sanna van Elst en Bobby Rootveld) een kinderprogramma verzorgen.

Kinderen zijn een kritisch publiek dat hoge eisen stelt aan entertainment en hun waardering dan wel kritiek snel laten merken. Toen ik de zaal in kwam zag ik op het toneel al, dat aan entertainment geen gebrek zou zijn, de Bühne lag vol met attributen.

Toen de voorstelling startte hulde het toneel zich in het duister en al gauw kwam de spookachtige gemaskerde Tovenaar Mu tevoorschijn, die volgens zijn zeggen een beetje ziek zou zijn. Deze enigszins gefrustreerde magiër besloot de muzikanten eens flink dwars te zitten en betoverde de instrumenten, zodat het concert flink zou mislukken. Tevreden over het resultaat verdween de tovenaar gniffelend van het toneel.

Toen Sanna het toneel opkwam leek er niks aan de hand, behalve dan het feit dat haar partner te laat was. Een korte tijd later dook Bobby zwetend op, werd door Sanna flink terechtgewezen en reageerde daarop met een heleboel smoezen, waarbij de verhalen rond *de spoorbomen waren dicht* en *de brug stond open* helemaal verbleekten. Vooral het verhaal rond de oneetbaar geworden pindakaas (door een soort faecalologische transformatie naar hondepoep) sloeg bij de kinderen goed aan.

Al gauw bleek de destructieve werking van Mu's betovering op Bobby's instrumenten: de gitaar brak in tweeën, sambaballen gingen tegen het plafond, de tamboerijn viel uit elkaar en hij was bijna zijn stem kwijt.

Bobby moest toen alleen een stukje spelen maar durfde dat niet. Sanna was onvermurwbaar, spelen zou hij! Bobby demonstreerde toen treffend de voorspeelangst in een wirwar van attributen die dienden om een soort voorspeelritueel uit te voeren. Het ging allemaal net. Heel leuk was dat hij na afloop tegen Sanne erover opschepte, dat alles zo goed ging.

Sanne speelde daarna de strenge juffrouw en Bobby het opstandige kind. Dat sprak de kinderen zeer aan. Die vinden jongleren soms ook leuker dan voorspelen.

Het verhaal ging terug naar Tovenaar Mu. Deze had een vervelende jeugd gehad op de Toverschool bij Simfonia. Daardoor werd hij van liedjesschrijver een muzikantenkweller, wat Bobby en Sanna in muziek vertolkten.

Bobby en Sanna kwamen op het idee om Mu gunstig te stemmen, dan zou hij zich beter gedragen. De kinderen speelden daarom zijn lievelingslied op de blokfluit, en toen iedereen beloofd dat het pesten afgelopen was, kwam alles weer goed.

Op dat moment bleven er nog twee minuten over voor het concert, samen hadden ze nog net tijd voor *Guarijita* van hun eerste CD!

Onder het spel had de blokfluit muzikaal de boventoon, met fragmenten van *Flow my Tears* en het 16e eeuwse *Nachtegaeltje* (van Van Eijk). Bobby was zeer druk met het toneelaspect!

Dit programma was een leuk voorbeeld van hoe je kinderen met muziek en toneel kan vermaken. Ze deden dan ook driftig mee.

Workshop Let's Improvise, Harry Sacksioni

Ik was best benieuwd naar de kennismaking met Harry Sacksioni als docent. Het werd een ontspannen happening rond de basisbeginselen van fingerpicking, samen met Andre van Groep Groen en nog een jongen die jazzgitaar speelde.

Ik moet zeggen dat ik het nijvere duimenwerk niet zo snel oppakte, ik ben meer een muziek-lezer dan iemand die goed patronen kan onthouden. Dus struikelden mijn vingers regelmatig over elkaar en over de snaren. Niet getreurd, Harry zette geduldig de vingers weer op de goede plek, en gaan maar weer met die banaan!

Desalniettemin is fingerpicking voor mij nog een lange weg. Ik heb ooit wel nummers met die techniek gespeeld, maar door het van blad lezen leer je ze als arpeggios en min of meer 'klassieke' bewegingen. En dat geeft net een ander accent dan het patroon vanuit de duimbewegingen denken.

Harry Sacksioni meldde dat hij binnenkort een methode uitbracht, waarin alles van de basis af werd uitgelegd, zowel in TAB als in noten. Lijkt me interessant te zien en te lezen hoe hij meer dan veertig jaar speelervaring gaat overbrengen.

Scharpach Concours, Categorie 2

Na de workshop was het rennen naar Concordia, dus een Promenade zit er nu niet tussen. Ik haalde nog net de eerste kandidaat voor het Scharpach Concours voor amateurs van boven de zestien. Wegens mijn masterclass zou ik er echter niet helemaal bij kunnen zijn.

De eerste kandidaat was Joost van Dam. Hij kondigde aan dat hij *Arpege* van Francis Kleynjans en *Prelude Nr. 1* van Heitor Villa Lobos zou spelen. De *Arpege* klonk met zijn dromerige klank en prelude-achtige structuur zoals ik van de composities van Kleynjans gewend was. Het is muziek met hier en daar een snufje humor! Daarna speelde Joost van Dam de *Prelude* van Villa Lobos uit het hoofd.

Daarna was het de beurt aan Benoit Ducene. Hij speelde *Unruhe* en *Scherzo* van Johann Kaspar Mertz, gevolgd door *Wild Nature*, een eigen compositie.

Unruhe maakte zijn naam waar, hij speelde in het begin behoorlijk onrustig, maar herstelde zich. *Scherzo* kende veel meer ontspanning en een dosis humor. In *Wild Nature* was hij in zijn element, waarbij de beheersing van de techniek en de dynamiek stukken beter waren dan in Mertz' stukken.

Noodgedwongen viel hierna een gat: een aantal kandidaten was niet komen opdagen, of waren per ongeluk op de lijst terecht gekomen, terwijl de kandidaten die wel speelden nog niet waren ingespeeld.

De tijd schreed dan ook voort en ik had nog net tijd voor een kandidaat: Minke van der Stelt, die ooit op het Eerste Twents Gitaarfestival ook aan het jeugdconcours had meegedaan. Zij speelde *Meta Sequoia* van Harry Sacksioni en de *Berceuse* van Leo Brouwer. Het werd duidelijk dat uiteindelijk haar hart bij de *Berceuse* lag, die kwam er netjes afgewerkt in een mooie interpretatie uit. Bij *Meta Sequoia* liet ze en passant wat blaadjes vallen.

Tja, en toen was mijn tijd op, dus ik heb de winnaars niet kunnen horen. Pech!

Masterclass bij Yves Storms

Ik had ook dit jaar een masterclass bij Yves Storms aangevraagd. Al bij het eerste Twents Gitaarfestival was in onder de indruk van zijn kennis en kunde op zowel gitaristisch-muzikaal als historisch gebied. Ik begon destijds als solist, en na de duo masterclass van vorig jaar kwam ik weer als Alleinspieler.

Dit jaar had ik negentiende -eeuwse muziek meegenomen, de *Melancolie* van Napoleon Coste uit zijn *Recreation du Gitariste*, en als "backup" een *Bolero* van Julian Arcas. Ik had de stukken voor de verandering uit het hoofd geleerd om eens te zien hoe me dat zou afgaan.

De Fransman Napoleon Coste was een leerling van Fernando Sor en werd al snel de leidende gitarist van Frankrijk. Helaas voor wat het waard was, want hij leefde in een tijd dat de belangstelling voor de gitaar met rasse schreden terugliep. Hij brak zijn arm bij een ongeluk, waardoor hij ongelukkigerwijs zijn concert carrière moest staken. Hij bleef wel lesgeven en componeren, zodat hij bij zijn dood een behoorlijk repertoire naliet, waar hij en zijn nabestaanden overigens niet rijk van werden want bij gebrek aan belangstelling van uitgevers had hij veel in eigen beheer moeten publiceren.

Zijn muziek toont veel van het melodische van Fernando Sor en daarbij vroeg-romantische elementen. De *Recreation du Gitariste* is een leuke verzameling muziek van 'gemiddelde' moeilijkheidsgraad, ;-)) althans tot je bij de werkelijke afwerking van de stukken komt! Het bestaat uit een aantal korte stukken (maximaal twee bladzijden, geknipt voor een leesmuzikant zoals ik, dan hoef ik niet om te slaan!) die goed in het gehoor liggen.

Julian Arcas was een van de leermeesters van Francisco Tarrega. In zijn tijd was hij een gevierd gitarist die in heel Europa heeft opgetreden. In een aantal van zijn composities verwerkte hij elementen van Spaanse volksmuziek en dansen, zoals de *Bolero*.

Ik had met de *Bolero* een tijd zitten worstelen met een paar passages in de hogere posities, waardoor ik wat last had van 'hoogtevrees' en het leek me een goed idee om dat eens voor te leggen.

De meeste tijd besteedden we aan Coste. Ik speelde *Melancolie* een keer voor en toen konden we aan het werk. Er kwamen heel wat aspecten aan bod met betrekking tot de muzikaliteit van het stuk. Het kwam neer op het spelen van een verhaal met vraag en antwoord, bewering en weerlegging, verdriet en troost en een sprankje hoop. Met gebruikmaken van technieken zoals apoyando met de duim om een melodielij in het basregister te steunen. ;-)) Ik had dat eigenlijk nog niet zo vaak gedaan.

Ik had het begrip 'steun', zoals Yves Storms dat noemde, nog nooit gehoord. Het betekent apoyando, maar ik vind de (Zuid)Nederlandse uitdrukking meer to the point, je *ondersteunt* namelijk de melodie. Het Vlaams is op een aantal punten veel rijker dan het ABN!

Rust, ontspanning en adem zijn aspecten die in deze tere en fragiele muziek heel belangrijk zijn. Ik merk dat ik soms te haastig en ongeduldig ben om iets rustig uit te spelen. Deels komt dat door de techniek, een over anticipatie op lastige plekken, deels komt dat voort uit een stukje inherente onrust die onder druk wat toeneemt.

Wel, aan die aspecten hebben we aandacht besteed. Frasering, rust, de duidelijke lijn, spanning en ontspanning. Daar kan ik de komende tijd eens goed mee aan de gang.

Een uur is zo weg: Voor mijn 'hoogtevrees' hadden we gelukkig nog wat tijd. Een verandering van vingerzetting hielp al veel.

Kortom, Yves Storms bood een masterclass waar ik mijn voordeel mee kan doen. Een uur is kort, dat is waar, maar uren zoals deze zijn mij erg waardevol!

Promenade

Na de masterclass was het te laat geworden om thuis te gaan eten. Dus heb ik met de gitaarvrienden op het terras van SamSam gezeten en iets van de avondkaart gepikt. Het was prachtig weer, maar toen de zon eenmaal achter de huizen verdween, werd het toch tijd voor een jas.

Het Scharpach Concours Categorie 2 bleek trouwens aardig te zijn uitgelopen, er waren ook wat meer kandidaten dan de afgelopen jaren, zo leek het. Gelukkig werkte de keuken van SamSam snel genoeg om nog op tijd te zijn voor het avondconcert.

Concert Alberto Mesirca

We begonnen met de prijsuitreiking voor de amateur categorieën van het Scharpach Concours. Ik had geen van de prijswinnaars kunnen horen. Winnaars van Categorie 3 waren Vera Hukker (1), Jaques Camous (2) en Martin van Son(3). Vera deed tijdens het eerste Twents Gitaarfestival ook mee. De winst in de categorie boven de zestien ging naar Koen Claeys, Manu Claeys behaalde de tweede prijs en Mikhail Kuchersky was een goede derde.

Voor derde avondconcert van het festival betrad de Italiaanse gitarist Alberto Mesirca het toneel. Tot voor kort voor mij een onbekende (je ziet, ik lees te weinig gitaarvakbladen), althans tot de zaterdag voor het Twents Gitaarfestival.

Ik was toen in de Synagoge in Borne, waar het Duo NIZH hun themaprogramma rond Jiddische muziek uitvoerden. Daar ontmoetten mijn vrouw en ik Alberto Mesirca, die een aantal stukken speelde als try-out voor zijn optreden in het radioprogramma Spiegelzaal, de volgende dag. Ik was toen onder de indruk van zijn muzikaliteit en techniek. Vandaar dat ik me echt op deze avond verheugde en benieuwd was welke stukken hij zou gaan spelen.

Hij kwam heel ingetogen, onopvallend en bijna schuchter het toneel op. Die bescheidenheid veranderde totaal toen hij de eerste snaren aansloeg: hier zat een musicus in optima forma met een duidelijke intentie: het publiek verrassen, verbazen, ontroeren en onderhouden met zijn muziek!

Direct kwam mij het beeld van Denis Azabagic voor ogen, zoals deze vijftien jaar geleden bij het laatste Segovia Gitaarfestival in de Waterstaatskerk in Hengelo stil en onopvallend opkwam en vervolgens de zaal helemaal vulde met zijn muziek.

Kijk wat voor een groot musicus Denis Azabagic sindsdien is geworden (iets dat we bij het vorige Twents Gitaarfestival uitgebreid hebben kunnen vaststellen). Na Alberto Mesirca's concert kon ik niet anders dan (naar mijn bescheiden mening) vaststellen dat hij minimaal dezelfde potenties heeft als Denis Azabagic destijds. Ik hoop dat de wereld nog veel van hem zal horen!

Ik las ooit eens een verhandeling rond de zogenaamde *state of flow*, een geestestoestand waarin je volledig geconcentreerd en gefocuseerd bent, alles op de plek valt, moeiteloos lijkt te gaan en waarin details lijken te vervagen tot een vloeiend deel van een geheel. Je kunt dat als musicus hebben bij een optreden, dat het zo perfect en natuurlijk gaat, dat je achteraf eigenlijk niet meer weet hoe je dat hebt bereikt en welke stukken je hebt gespeeld. Wel, je kunt dat als luisteraar ook hebben, zo merkte ik.

Ik heb het hele concert intens zitten genieten. Ik heb geen programmaboekje gezien, de enige aanwijzingen die ik kreeg waren de gefluisterde namen van stukken. Het was ook niet belangrijk *wat* Alberto Mesirca speelde, ik kon me helemaal concentreren op het feit *dat* hij dat speelde en op wat hij daarmee overbracht.

OK, dit klinkt behoorlijk soft allemaal, maar ik kan het niet anders beschrijven. Het gebeurt me niet vaak dat ik als luisteraar zo geconcentreerd ben, dat ik het programma vergeet en me alleen op herkenning verlaat.

Achteraf, met het programma in de hand, kan ik natuurlijk wel iets over de muziek vertellen.

Alberto Mesirca startte met *Homenaje pour le Tombeau de Claude Debussy*, de indringende hommage die De Falla schreef naar aanleiding van de dood van een van de grootmeesters van het Impressionisme: Claude Debussy.

Daarna kwamen twee vertegenwoordigers van de Spaanse School: Enrique Granados en Isaac Albeniz. Het blijft me opvallen, dat Albeniz dichter bij de Spaanse volksmuziek staat, terwijl Granados die meer heeft gecultiveerd. Mesirca's uitvoering van Granados' Spaanse dans *Andaluza* bracht me de geweldige uitvoering van Alicia Delarocha op piano in herinnering. Zijn interpretatie van Albeniz' *Granada* vertolkte de zwoele zomeravonden in de Mediterranee, waarop de zon weliswaar vroeg onder gaat, maar de warmte van de dag nog lang in een aangename vorm blijft hangen.

Terug in de tijd ging het naar Scarlatti, die 550 sonates schreef ter lering ende vermaak van zijn kroonprinses, die wanneer nodig zijn gokschulden betaalde. Gezien het niveau van de sonates moet zij een heel capabel klavecimbelspeelster zijn geweest. Mesirca speelde ze virtuoos, effectief versierd en duidelijk in structuur.

Castelnuovo-Tedesco schreef het *Capriccio Diabolico*, en die naam was volkomen terecht. Alberto Mesirca had echter geen enkele moeite met de ronduit duivelse loopjes!

Daarna kwam een volgend stuk virtuositeit, *Introduzione e Capriccio* van Gulio Regondi, een 19e eeuwse gitarist en componist die destijds zijn publiek al verbaasde met zijn ongelooflijk aantal noten per seconde. Mesirca beheerste deze materie perfect.

Na de pauze begon Alberto Mesirca met een aantal etudes, *Tre Studi di Virtuosita e Transcendenza* van Angelo Gilardino. Hij speelde ze als hommage aan de componist, die hij persoonlijk kent.

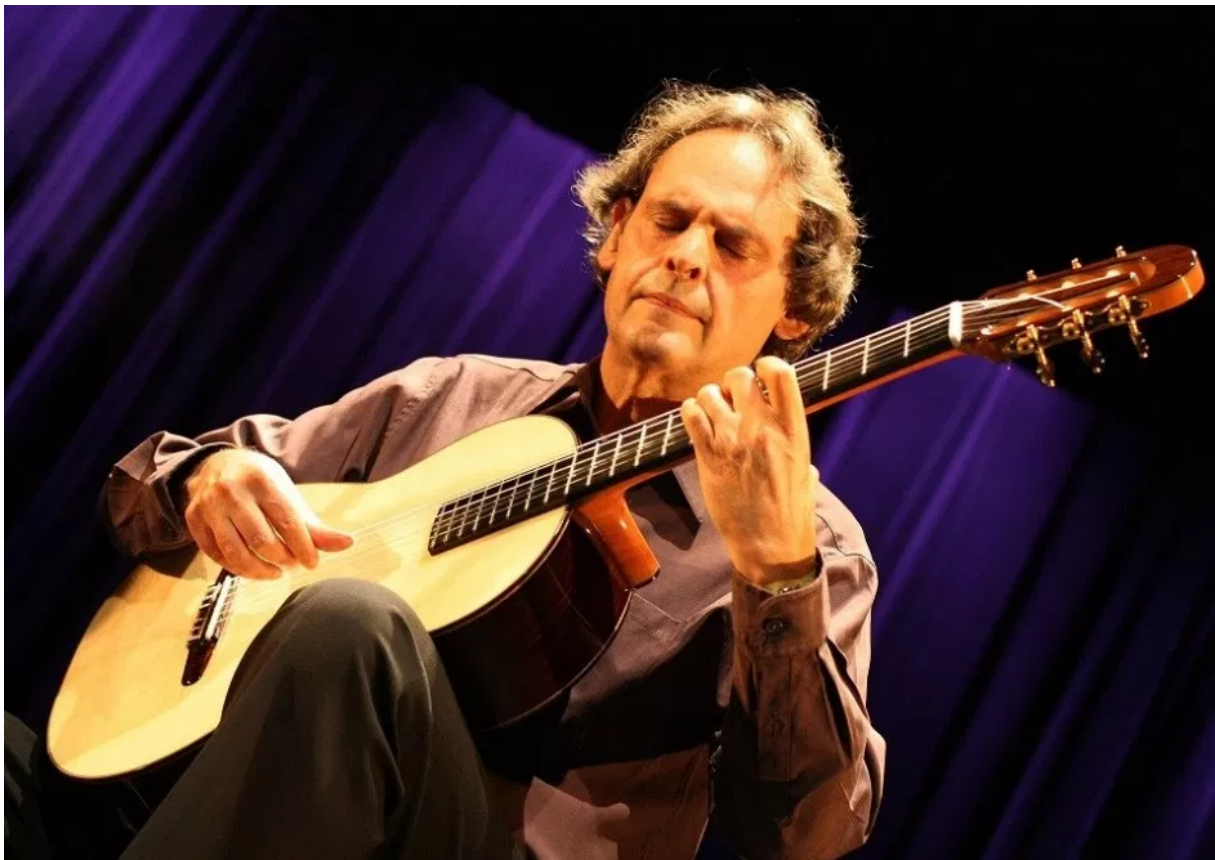
De naam van de etudes zegt iets over hun doel, naar mijn idee transcendentie van virtuositeit naar muziek, ofwel het in dienst stellen van techniek ten behoeve van het einddoel, de muziek. Complexe materie waarmee je zo te zien heel wat technieken oefent.

Daarna kwam *Sonate* van Antonio Jose. Vergelijken met de interpretatie van Zoran Dukic was zinloos, beiden stonden compleet in hun recht en deden de compositie van Jose alle eer aan. Het was zelfs erg leuk om de mogelijkheden te vergelijken.

Het publiek was na afloop laaiend enthousiast. Alberto Mesirca toonde zijn waardering daarvoor met diverse toegiften, waarvan de *Prelude* met de melodie in harmonischen van Villa Lobos me nog het meest voor de geest staat.

Ik ging dus typisch naar huis in een roes van *Waaaaw!*

Dag Vier

Roland Dyens

Promenade

Vandaag besloot ik zelf met de auto te komen. Het was zondag, dus ongetwijfeld vrij parkeren. En warempel, aan de 'stille' kant van het spoor in Enschede was nog een aardig plekje. Kosteloos parkeren, behalve op koopzondagen stond er op de meter, maar naar een koopzondag zag het er daar niet naar uit.

Na een korte wandeling zat ik weer in Concordia, in afwachting van het lunchconcert van die dag. Ik had het geluk om Alberto Mesirca tegen het lijf te lopen, zodat ik hem hartelijk kon feliciteren met zijn mooie concert van de dag ervoor.

Concert Lapis Lazuli

In het al aardig warme Concordia theater was het vandaag de beurt aan Lapis Lazuli, het viool - gitaar duo van Uta Preckwinkel en Paul Driessen. Zij begeven zich in de lichte muziek op een breed terrein *Ins Blaue Hinein*. Dat is van alles tussen latin, swing, jazz en folk. Ik had Lapis Lazuli al eens beluisterd tijdens het donateursconcert voor de Vrienden van het Twents Gitaarfestival (da's echt de moeite waard!) en vastgesteld dat ze zowel goed als gezellig muziek maken.

Voor de verandering kondigden ze alles aan in het Duits. Geen probleem, ik had goed opgelet op de middelbare school!

Wat we te horen kregen waren lekker relaxte en regelmatig zeer virtuoze uitvoeringen van muziek voor viool en gitaar, jazzy, een beetje country en vele tussenvormen. Ze kwamen met een serie eigen composities, die goed in het gehoor lagen.

Technisch hadden ze hun presentatie prima voor elkaar, de versterking was duidelijk en gebalanceerd, en met een aangenaam volume! Paul Driessen begon op een -zo te zien-Godin, maar schakelde al gauw over naar de e-gitaar waarop hij zijn eerste nummer had geschreven.

Voor zowel de viool als de gitaar was er alle ruimte om uit te pakken, en dat deden Uta en Paul met zichtbaar plezier. In de warme zaal leverde dat wel menig zweetdruppeltje op, zodat op gegeven moment Paul zijn imposante haardos hem het gezicht op de toets begon te ontnemen. Gelukkig had een meisje in de zaal een haarband te leen, zodat we qua entourage nog even teruggingen naar de zestiger jaren. Wow, te gek, man! Peace!

Kortom, lekkere luistermuziek, waarbij je de voeten nauwelijks stil kunt houden.

Promenade Agitato

Tijdens het concert hoorde ik een opmerking die me aan het denken zette. Iemand had het over koopzondag. Op zich merkwaardig op een dag als 4 mei, maar het alarmeerde me wel. Opeens viel het kwartje, of liever gezegd het feit dat er die ochtend geen kwartje gevallen was... ik de gleuf van de hebzuchtige Enschedese Moloch der Parkeervergoedingen.

Ik sprint richting de parkeerplek... Weinig kans, de parkeerwachter had al tien minuten na mijn aankomst zijn rondje gemaakt en de dag premie opgestreken: een- en-vijftig euro naar de kloten! Je kunt nog goedkoper door rood rijden (maar wel daarmee iemand in gevaar brengen)!

Wat was nu het geval? Koopzondagen waren geen zondag, dus moest je toch betalen. Hoe een dergelijk statement het CDA-gedeelte van de Enschedese gemeenteraad is gepasseerd is me een raadsel. *Pecunia non Olet* (geld stinkt niet) zeiden de Klassieken al.

Goed, ik had weinig zin om nog verder te investeren in deze malaise, dus heb ik de auto met een kwaai kop buiten de singel neergezet, want daar hoeft he niet te betalen. Het was wel een eind lopen weer terug, maar met een geforceerde mars redde ik het net.

Finale Scharpach Concours Categorie 1

Met de kramp in de kuiten van het stevig doorstappen slipte ik nog net op tijd de zaal in waar de Finale van het Scharpach Concours Categorie 1 zou beginnen.

Dankzij de vriendelijke medewerking van Liz Day (zij had achteraf nog een deelnemerslijst met de gespeelde stukken voor me) kan ik een verslagje per persoon schrijven.

Magdalena Kaltcheva beet de spits af. Haar interpretatie van *Romanza* en *Andantino variato* uit de *Grand Sonata* van Niccolò Paganini lieten me mijn woede over de parkeerboete helemaal vergeten. En dat wil wat zeggen, getuige dat zelfs de grote Beethoven zich in een pianostuk heeft opgewonden over *der Verlust einer verlorenen Pfennig*.

Het stuk van Paganini geldt als een van de moeilijke uit de gitaarliteratuur, maar ze zette een soepele interpretatie neer.

Een *Sonate* van Scarlatti en een deel uit de *Libra Sonatina* van Dyens completeerden haar programma, waarbij ze binnen de reglementaire 20 minuten speeltijd bleef. Een warm applaus, zeker omdat ze me had opgevrolijkt!

De tweede kandidate was Floria Nica. Zij speelde een aantal stukken uit *All in Twilight* van de Japanner Takemitsu. Heel tere en heel subtiele muziek, net zoals je op die Japanse schetsen op rijstpapier ziet. Ze voerde het uit in een meditatieve stemming.

Een *Allemande* van Dietrich Buxtehude -een tijdgenoot van Bach, die zeer door hem werd bewonderd- werd haar tweede stuk. Ik wist niet dat Buxtehude luitmuziek had gecomponeerd. Maar zelfs is dat niet zo, dan heb je altijd nog het arrangement! Ik raakte een beetje bevreemd, want ze speelde het stuk met een tempo en een atmosfeer die bij een langzaam deel hoort, zoals een *Sarabande*.

Zij besloot haar programma met twee *Balkan Miniatures* -*Siroko* en *Vranjanka*- van Bagdanovic. Hier bleek weer, dat ikzelf geen perfecte aansluiting heb met de hedendaagse klassieke gitaarmuziek.

Irina Kulikova was kandidate nummer drie. Zij verwende ons met een mooie uitvoering van *Andante en Rondo* van Dioniso Aguado, *Vals nr. 4* van Augustin Barrios en tot slot *Sevillana* van Joaquin Turina.

Van haar stukken viel de *Sevillana* het meeste op. Ze speelde gedecideerd en dansant en stond ver boven het materiaal. Kortom, het maakte indruk op me.

Toen was het de beurt aan Sabrina Vlaskalic. Ze kwam iets rustiger op dan bij de voorrondes, maar daarna werd het prachtig om te zien hoe ze samensmolt met haar muziek in gepassioneerde en bijna amoureuze arabesken. Soms moest ik even denken aan de pres(en)tatie van toptennissers op Wimbledon!

Terug naar de muziek, zij begon met twee delen uit Rodrigo's *Elogio de la Guitarra*. Rodrigo is niet eenvoudig te spelen, maar zij deed het goed. Ze vervolgde haar programma met *Introduction en Rondo* van Aguado. Dat bood me een mooie gelegenheid om eens te vergelijken met de Aguado interpretatie van Magdalena Kaltcheva. En inderdaad, Vlaskalic had wat meer passie.

Op de een of andere manier had ze haar stukken blijkbaar wat langzamer gespeeld dan ze had gedacht, want juist toen ze de *Walk Dance* van Tadic wilde gaan spelen, floot de jury haar terug: ze was over de reglementaire tijd heen. Ze marchandeerde nog even, maar de jury was onvermurwbaar. Dat wekte haar woede op, zodat ze -net zo gepassioneerd als ze speelde- een strijd moest voeren tussen wachten op het applaus of direct *agitato* het toneel verlaten.

Ik weet niet of dat hier ook zo was, maar ik heb weleens gelezen dat bij de grote concoursen tijdoverschrijding tot diskwalificatie leidt. Dat bleek hier -gezien de uitslag- niet het geval!

Daniel Schatz had het langste moeten wachten voordat hij zijn programma kon brengen. Bij de voorrondes was me al opgevallen dat hij mooie sferen over kon brengen.

Hij begon daarmee goed met *Equinox* van Takemitsu. Net zoals *All in Twilight* was dit heel subtiele muziek, waarin je rustige penseelstreken moet gebruiken en in pasteltinten kleurt.

Jammer genoeg ging hij op deze manier in zijn verdere programma door: hij legde de muziek als het ware in de watten. En daarvoor zijn de *Prelude* uit de eerste Luitsuite van Bach en de *Sonata* van Antonio Jose naar mijn mening minder geschikt.

Ook bij Daniel Schatz bleek de stopwatch genadeloos, zodat het programma voortijdig eindigde.

Uiteraard waren na het concours de speculaties niet van de lucht. De jury zou een hele klus hebben om uit de dames (want ik geloofde niet dat Daniel Schatz veel kans had) de beste te kiezen.

Promenade

Het Scharpach Concours was afgelopen om kwart over vier. Ruim tijd voor het avondconcert, want dat begon wegens de dodenherdenking op 4 mei om halfnegen. Daarom

liep ik eerst naar de parkeerplek buiten de singel, bijna een kilometertje lopen en reed daarna naar huis. Kon ik nog even langs een verjaardag bezoeken en lekker wat eten.

Het parkeerbonnetje grijnsde me nog even tegemoet op de voorstoel, maar veel belangstelling had ik er niet voor. Ik kan me altijd nog kwaad maken over de Enschedese Hebzucht als de acceptgiro komt.

4 Mei, Acht Uur

De laatste dag van het Twents Gitaarfestival viel op 4 mei, de dag van de Nationale Dodenherdenking. De organisatie was zich hier zeer van bewust en kondigde dat de avonden van tevoren aan. De theaterzaal van Concordia was voor dat doel een tijdje een stilteplek.

Zoals dat ieder jaar gebeurt, wordt de dodenherdenking aangekondigd door kloggelui, op het moment dat de klokken stilvallen is het moment daar: twee minuten is het stil.

Met als gevolg een verstild moment dat alles zegt... we *mogen* het niet ontkennen en zeker niet vergeten!

Er is de afgelopen jaren weleens discussie geweest of we niet op gegeven moment met 4 mei moesten stoppen. De argumentatie was me niet helemaal duidelijk. Ik ben daar zelf vierkant tegen: we moeten ons bewust *blijven* van wat er gebeurt is en op dit moment nog steeds gebeurt en als we dat bewustzijn verliezen in de toekomst zal blijven gebeuren, ongeacht wat voor vlag daarboven wappert.

Ik herinner me de Dodenherdenking al heel lang, mijn ouders waren terecht heel strict daarin. Beiden hebben de oorlog overleefd, mijn vader is zelfs nog in de Hongerwinter vanuit Hilversum als evacuee "op de boer" geweest in Dedemsvaart, waar ze hem *d'n Smieter* noemden omdat zijn achternaam -de Gooijer- aanleiding was tot deze bijnaam. Hun generatie wist wat oorlog betekende. Honger en angst.

Als kind is het in eerste instantie moeilijk te snappen waarom je op dat moment stil moet zijn, maar het leek heel erg op het stil zijn in de kerk op zondag. Dat was uit eerbied, een begrip dat tegenwoordig vaak als respect door het leven gaat. Dus met 4 mei had je dat ook. Die eerbied was voor alle mensen die voor de vrijheid waren omgekomen.

Later krijg je historische achtergrond van de Dodenherdenking en begin je zolangzamerhand echt te begrijpen waarom dit moment van stilte -en vooral van bewustwording- hard nodig is, een moment van stilte dat niet alleen degenen herdenkt die zich voor de vrijheid hebben opgeofferd. Ook de slachtoffers van allerlei ideologieën horen daarbij: Holocaust, Armeense genocide, de zuiveringen van Stalin, Mao en Pol Pot, Argentinië, Chili, de lijst is tragisch lang en lijkt heden ten dage nog lang niet ten einde.

Daarom moeten we, in mijn optiek, *blijven* herdenken en daaruit -al is het maar een klein beetje- actie nemen.

Daarom herdenk ik -en velen met mij, want de zaal zat vol- de doden op 4 mei, voor mezelf, en ook een beetje voor mijn vader die me dit bewustzijn geleerd heeft, maar op dit moment zelf totaal vergeten is wat hij ons ooit heeft bijgebracht.

Uitslag Scharpach Concours Categorie 1

Tegen halfnegen was het zo ver: de uitslag van het Scharpach Concours voor Categorie 1 en het afsluitende concert van Roland Dyens.

De jury was tot de volgende prijzenverdeling gekomen:

1. Irina Kulikova uit Rusland.
2. Magdalena Kaltcheva uit Bulgarije.
3. Sabrina Vlaskalicj uit Servie.
4. Floria Nica uit Canada.
5. Daniel Schatz uit Israel.

Gefeliciteerd Irina! Je vertolking van *Sevilliana* gaf volgens mij de doorslag.

Vlak voor de prijsuitreiking was het terecht tijd om de organisatie -Bobby, Jaap, Niels en Paul- en alle vrijwilligers eens uitgebreid in het zonnetje te zetten. Chapeau, mensen! Een prachtige prestatie!

Concert Roland Dyens

Tot voor een paar jaar had ik nauwelijks van Roland Dyens gehoord (;-) Alweer een gebrek aan opvoeding). Ooit was ik op gitaarles een tijdje met *Tango en Skai* bezig geweest, maar ik was niet toe aan de snelle passages uit dat stuk. Dus die poging liep op niets uit.

Dat veranderde toen ik les kreeg bij Robert Horna. Hij is een groot fan van Roland Dyens' composities en is hard bezig met het opbouwen van een compleet Dyens programma. Zodoende kreeg ik al voorproefjes van *Songe de Capricorne* en *Saudade nr. 3*. Zo leerde ik Roland Dyens kennen als componist.

Een prettige kennismaking kwam daarna: 2 CDs *Chansons Francaises*. Wat een mooie arrangementen! Neem die prachtige chansons van Jaques Brel (*Ne me quitte pas* en *Chanson des Vieux Amants*) of het al eeuwenoude *Plaisir d' Amour* van Martini. Wat een mooie en originele arrangementen! Later hoorde ik dat ze bijna onspeelbaar waren, en meer werk kostten dan een suite van Bach. Tja...

Ik was dus erg benieuwd, dat spreekt!

Hij kwam rustig het toneel op en vertelde dat hij eerst een improvisatie ging spelen om de sfeer te vangen en kennis te maken met het publiek. Hij speelde diverse frasen en structuren, met jazzy elementen en een aantal technische hoogstandjes. Het werd als snel duidelijk, deze gitarist was een echte *One Man's Band*, maar dan wel een complete band, zoals een jazz trio.

Wat me bijzonder opviel en waar ik ook direct bewondering voor opvatte was zijn focus op de muzikale lijn en de melodie. Hij begeleidde zijn melodieën met de meest ingewikkelde technische structuren, maar het leek net alsof de techniek iets volkomen natuurlijks was, dat helemaal in dienst stond van de muziek. Het was net alsof het begrip *gitaartechnisch probleem* niet in zijn vocabulaire voorkwam.

Die soepelheid en dat gemak zag je in al zijn stukken terug, in zijn eigen composities, in zijn arrangementen en in de werken van andere componisten die hij speelde. Gigantisch! Ik heb de hele tijd bijna ademloos zitten luisteren.

Een tweede aspect dat me opviel was zijn dynamiek. Hij kon zeer krachtig spelen, maar overspeelde de gitaar nooit. Zijn dynamisch bereik was daarbij behoorlijk groot. In sommige gevallen hadden de mensen vlak bij het toneel (ik zat boven) een duidelijk voordeel.

Ik kan helaas niet meer dan een bloemlezing geven van de stukken die Dyens heeft gespeeld. Ik heb alleen maar geluisterd, de titels gingen min of meer langs me heen. Op gegeven moment heb ik mijn schrijfblokje domweg aan de kant gelegd, ik was gewoon bezeten door deze muziek.

Voor de pauze speelde Dyens *Songe de Capricorne*, die herinnerde ik me van Robert's demonstratie. Een ander stuk was *Anyway*, een verplicht stuk voor een bekend Amerikaans gitaarconcours. *Very difficult with some music, maybe...* merkte hij daarover met een knipoog naar de gang van zaken op concoursen op. Ook speelde hij een aantal arrangementen van populaire stukken, zoals bijvoorbeeld van Jobim. Zeker in die arrangementen toonde hij zich een meester in het spelen van een baspartij, begeleidingsaccoordjes en een melodie tegelijkertijd.

Na de pauze maakte hij een excursie naar Fernando Sor met een *Bagatelle* en het *Thema en Variaties* op het lied *Marlbrough s'en va-t-en guerre*, een melodie die de Engelsen kennen als *He's a jolly good Fellow*. Ik had dat laatste stuk ooit eens op een plaat van Narciso Yepes gehoord, waarbij vooral de laatste variatie met het tremologedeelte nogal opvallend de melodie verdrong.

Niets van dit alles bij Roland Dyens, alle techniek in thema en variaties stond in dienst van de melodie, met als gevolg dat het duidelijk bleef, wat er ook allemaal tussendoor gebeurde. Echt spectaculair!

Hij vervolgde zijn programma met arrangementen van een aantal Jazz standards, waaronder *Take the A-train*, *Night in Tunisia* en *Nuages* (het bekende stuk van Django Reinhardt). Ook hier was Roland Dyens een compleet jazztrio.

Zijn arrangement van *Bachianas Brasileiras nr. 5* van Villa Lobos bleek een waar kunststukje van techniek en muzikaliteit. Ga er maar aan staan: 6 Cello's en zangstem op een enkele gitaar!

Het spreekt vanzelf dat het publiek wild enthousiast was en al dit moois met een staande ovatie waardeerde. Roland Dyens retourneerde het gebaar middels een tweetal toegiften. Eentje daarvan was een stuk speciaal op verzoek van Bobby's vader Fred, een van de

onvermoeibare vrijwilligers die het festival met succes hebben ondersteund. *Tango en Skai*, van de meester en componist zelf! Een waardige hommage aan heel de achterban van de Stichting Twents Gitaarfestival!

Na de twee toegiften was de koek helaas op: het Derde Twents Gitaarfestival was voorbij!

Tenslotte

Vier dagen gitaar en gezelligheid, dat is een garantie voor een Blue Monday op het werk. Het valt niet mee om je weer op bedienings- en onderhoudsprocedures te concentreren na deze forse dosis muziek.

“We gaan gelijk door voor 2009” hoorde ik Paul Driessen zeggen. De achterkant van het programmaboekje hield ook al een zekere belofte in.

Die belofte merkte je ook aan de manier waarop vooral de deelnemers afscheid van elkaar namen: “Tot volgend jaar!” Daaraan kun je merken dat er continuïteit in zit, dat het een evenement wordt waar de mensen graag terugkomen.

Geweldig werk jongens! Ik kijk al uit naar volgend jaar!

;-) Dat wordt op tijd opgeven!